

24. 10. 2017

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Počátek běhu promlčecí lhůty peněžitého dluhu bez sjednaného okamžiku splatnosti

Zákon č. 40/1964 |Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), upravoval institut promlčení ve svých ustanoveních § 100 až § 114, když počátek běhu promlčecí lhůty, tehdy nesprávně terminologicky označované jako „promlčecí doba“, jím byl určen v ustanovení § 101 následovně:

DOHNAL PERTOT SLANINA

advokátní kancelář

„Pokud není v dalších ustanoveních uvedeno jinak, je promlčecí doba tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.“

Obdobně se k počátku běhu promlčecí lhůty staví i nová právní úprava promlčení obsažená v ustanovení § 609 až § 653 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, v platném znění (dále jen „NOZ“), která v ustanovení § 619 odst. 1 NOZ uvádí:

„Jedná-li se o právo vymahatelné u orgánu veřejné moci, počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé.“

V případě peněžitých dluhů tak byl a nadále i je počátek běhu promlčecí lhůty navázán na okamžik splatnosti dluhu[1]. V praxi při řešení sporů vzniklých z vymáhání peněžitých pohledávek se lze nezděka setkat s mylným přesvědčením věřitelů, u jejichž pohledávek nebyla splatnost výslovně předem sjednána, že v případě takových pohledávek nemůže dojít k jejich promlčení, když běh promlčecí lhůty je navázán na zesplatnění dluhu výzvou k jeho zaplacení. Toto přesvědčení je však často po první právní konzultaci za účelem vymožení pohledávky u věřitelů rychle střídáno pocitem roztrpčení, jehož intenzita je přímo úměrná výši promlčené, a tedy již nevymahatelné pohledávky, a to pro jeho absolutní neslučitelnost s dnes již letitou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu.

Ten ve svém rozsudku ze dne 27.11.2002, sp.zn. 33 Odo 665/2002 jednoznačně konstatoval:

„Za okamžik rozhodný pro počátek běhu promlčecí doby v případě, že doba splnění nebyla dohodnuta, stanovena právním předpisem nebo určena v rozhodnutí je třeba považovat den bezprostředně následující po dni, ve kterém dluh vznikl; nikoliv den, kdy došlo ke splatnosti dluhu.“

„V souladu s ustálenou soudní praxí nese možnost vyvolání splatnosti závazku s sebou současně i

právo věřitele vymáhat splnění závazku; pak (objektivně posuzováno) může své právo také vykonat. První objektivní možnost výkonu práva je dána okamžikem, kdy věřitel nejdříve mohl o splnění požádat. V těchto případech je třeba považovat za okamžik rozhodný pro počátek běhu promlčecí doby den bezprostředně následující po dni, ve kterém dluh vznikl, a nikoliv až den, kdy došlo ke splatnosti dluhu.“

Tyto závěry pak byly Nejvyšším soudem následně mnohokrát opakována či upřesňována v jeho dalších rozhodnutích, např. v rozsudku ze dne 29.07.2003, sp.zn. 33 Odo 345/2002:

„Pokud jde o počátek běhu promlčecí doby, vychází se zásadně z toho, že možnost uplatnit nárok u soudu nastává právě splatností dluhu, avšak v případě, že splatnost dluhu nebyla dohodnuta ani jinak určena, začíná promlčecí doba plynout dnem následujícím poté, kdy vznikl dluh. Vyplývá to z toho, že věřitel může již následujícího dne po vzniku dluhu vyvolat splatnost dluhu, a tedy své právo i vykonat.“

Vzhledem k tomu, že text obecné právní úpravy počátku běhu promlčecí lhůty zůstal v NOZ v podstatě nezměněn, jak bylo popsáno v úvodu tohoto příspěvku, není důvod závěry uvedené judikatury Nejvyššího soudu neaplikovat i v režimu NOZ.

Účelem tohoto příspěvku tak bylo pokusit se jednou provždy shora popsané mylné přesvědčení věřitelů vyvrátit a přimět věřitele dbát o jim svěřené závazky v rámci zásady *vigilantibus iura scripta sunt*.

Mgr. Michal Koutník,
advokátní koncipient

[DOHNAL PERTOT SLANINA, advokátní kancelář, v.o.s.](#)
[OLOMOUC | PRAHA | HRADEC KRÁLOVÉ | LETOHRAD](#)

Palackého 75/21
779 00 Olomouc

Prvního pluku 347/12a
186 00 Praha 8

Komenského 266/3
500 03 Hradec Králové

Václavské náměstí 76
561 51 Letohrad

Tel.: +420 587 407 086
e-mail: info@akdps.cz

[1] Splatnost dluhu byla dříve upravena v ustanovení § 563 OZ, dnešní úprava je uvedena v ustanovení § 1958 NOZ.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)